

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetdirektörer Lt
Redovisningsdirektörer Lt
Finansdirektörer Lt
Landstingsekonomer

Planeringsförutsättningar för åren 2014–2017

I detta EkonomiNytt presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt taxeringsutfall augusti
- Utfall befolkningsstatistik per den 30 juni 2014
- Löne- och prisförändring för landsting
- Rörlig del i statsbidrag för kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Den nya skatteunderlagsprognosen visar en något större ökning av skatteunderlaget i år men svagare utveckling 2016 och 2017 än vad förra prognosen visade. Ändringarna beror främst på att vi nu räknar med starkare utveckling av arbetade timmar 2014 medan arbetade timmar, timlön och pensionsinkomster har reviderats ner mot slutet av perioden.

Starkt skatteunderlag trots måttlig BNP-tillväxt

Prognosen baseras på den samhällsekonomiska bild som presenteras kortfattat här ovan och mer utförligt i *MakroNytt 2/2014*.

Den svenska ekonomin har under det senaste året utvecklats ryckigt. Fjolåret avslutades starkt samtidigt som utvecklingen under innevarande år hittills varit svagare än beräknat. Det gör att vi skriver ned prognosen för årets BNP-tillväxt från tidigare 3,0 procent till 2,1 procent (kalenderkorrigerat). Nästa år beräknas utvecklingen bli bättre och BNP växer då med 3,3 procent.

Trots förbättrad tillväxt i omvärlden har den svenska exportens utveckling varit förhållandevis svag under början av året. De låga talen gör att vi tvingas skruva ner vår tidigare bedömning för i år. Mot bakgrund av den optimism som präglar bland annat Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer, en allt starkare tillväxt i omvärlden och den försvagning som under året skett av den svenska kronan är det troligt att exporten får bättre fart under årets andra hälft. Samma faktorer talar också för att den svenska exporten kommer att växa betydligt snabbare nästa år jämfört med i år.

Tillväxten i svensk ekonomi under första halvåret kan till mycket stor del återföras på inhemsk efterfrågan. Såväl hushållens konsumtionsutgifter som investeringarna har vuxit i relativt snabb takt. För helåret 2014 beräknas inhemsk efterfrågan växa med 3,0 procent. Det är dubbelt så snabbt som 2013. En bidragande orsak till den snabbare tillväxten i inhemsk efterfrågan är den omsvängning som skett i bostadsbyggandet.

Sänkta skatter, låg inflation, låga räntor och växande sysselsättning medverkar till att hushållens reala inkomster stiger i snabb takt. Hushållens sparande ligger nu på en historiskt mycket hög nivå. Vi förutser att hushållens konsumtionsutgifter framöver växer i snabbare takt och att nivån på sparandet efterhand reduceras. Det ger ytterligare draghjälp till tillväxten i den svenska ekonomin.

Prisutvecklingen har under en tid varit mycket svag. Konsumentprisindex har sedan slutet av 2011 varit i stort sett oförändrat. En bidragande orsak till denna stagnation är lägre räntor, men även den underliggande inflationen (KPIF) har varit mycket låg. Kronförsvagningen i kombination med en allt starkare inhemsk efterfrågan drar efterhand upp inflationstalen. Den högre inflationen i kombination med ett förbättrat arbetsmarknadsläget i form av vikande arbetslöshet beräknas leda fram till att Riksbanken i två steg nästa år höjer styrräntan till 0,75 procent.

Utvecklingen på arbetsmarknaden kan beskrivas som splittrad. Trots relativt svag tillväxt har sysselsättningen stått emot och utvecklats förvånansvärt bra. Samtidigt har antalet personer i arbetskraften fortsatt att växa. På sikt är det naturligtvis bra, men med den begränsade efterfrågan på arbetskraft har det inneburit att arbetslösheten har bitit sig fast runt 8 procent. Vi räknar dock med att arbetslösheten sjunker mer markant under 2015. Den fortsatt höga arbetslösheten håller tillbaka pris- och löneutvecklingen. Den låga inflationen begränsar skatteunderlagets nominella tillväxt. I reala termer, dvs. efter avdrag för pris- och löneökningar, är däremot skatteunderlagets tillväxt fortsatt stark, runt 2 procent både i år och nästa år.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin
Procentuell förändring om inte annat anges

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BNP*	2,9	1,3	1,5	2,1	3,3	3,4	2,7
Sysselsättning, timmar*	2,0	0,6	0,4	1,2	1,3	1,4	0,8
Arbetslöshet, nivå	7,8	8,0	8,0	8,0	7,4	6,8	6,6
Timlön, nationalräkenskaperna	3,2	2,8	2,2	2,6	3,1	3,4	3,7
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	3,0	2,5	2,8	3,1	3,4	3,7
Konsumentpris, KPIF	1,1	1,0	0,9	0,6	1,7	1,5	2,0
Konsumentpris, KPI	3,0	0,9	0,0	0,0	1,3	2,3	3,3
Realt skatteunderlag**	2,6	1,9	1,6	1,9	2,1	2,1	1,7

*Kalenderkorrigerad utveckling.

**Korrigerat för regeländringar.

Åren 2016–2017 fortsätter skatteunderlaget växa med omkring 2 procent per år i reala termer. Den starka tillväxten är ett resultat av återhämtningen på arbetsmarknaden. Antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin växer med drygt en procent per år mellan 2014 och 2017. Tillväxten i svensk ekonomi kan till stor del återföras på inhemsk efterfrågan – såväl konsumtionen som investering-

arna växer snabbt. En viss återhämtning sker också internationellt, men tillväxten på viktiga svenska exportmarknader som t.ex. euroområdet bedöms även fortsättningsvis bli betydligt svagare än tillväxten i Sverige.

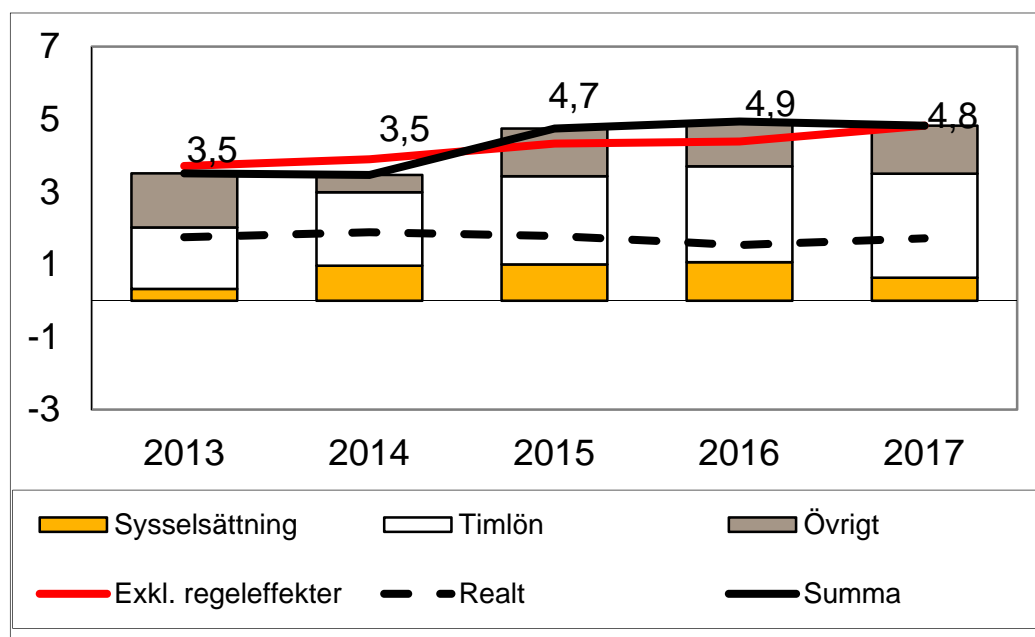
Skatteunderlagstillväxten accelererar

Under 2013 ökade antalet arbetade timmar i hyfsad takt. Samtidigt växte pensionsinkomsterna ovanligt mycket tack vare indexhöjning, en positiv effekt av balanseringen av det allmänna pensionssystemet och ett ökat antal pensionärer. Det ledde sammantaget till en måttlig skatteunderlagstillväxt, se diagram 1, som stämmer väl med det preliminära taxeringsutfallet för inkomståret 2013 Skatteverket presenterade den 7 augusti (se

<http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/myndigheter/taxeringsutfallet.4.18e1b10334e8bc80004753.html>). Det visade en ökning av det kommunala skatteunderlaget med 3,5 procent 2013 jämfört med 2012. De senaste åren har förändringarna från augusti månads preliminära utfall till slutlig taxering varit små. Sannolikt kommer den slutliga taxeringen att visa en ökning på 3,5–3,6 procent, varför vi *inte* ser skäl att revidera vår prognos för 2013 från april.

I år räknar vi med att det underliggande skatteunderlaget¹ växer i samma takt som genomsnittet för underliggande skatteunderlagstillväxt förra konjunkturcykeln (2001–2007). Det är en effekt av att stark utveckling av att arbetade timmar och lite större löneökningar än 2013 motverkas av den så kallade bromsen i det allmänna pensionssystemet. Ökningen hålls också tillbaka av att grundavdragen höjs för personer som fyllt 65 år, varför förändringstalet för faktiskt skatteunderlag stannar på samma siffra som 2013.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter
Procent respektive procentenheter

Källa: SKL.

¹ Med underliggande skatteunderlagstillväxt menar vi skatteunderlagets förändring rensat för effekter av ändrade skatteregler.

Under 2015 och 2016 väntas skatteunderlaget accelerera tack vare att konjunkturåterhämtningen leder till mycket stark utveckling av arbetade timmar, tilltagande löneökningstakt och stigande pensionsinkomster. Därefter avtar skatteunderlagstillväxten, främst till följd av att arbetade timmar inte ökar lika mycket när arbetsmarknaden åter är i balans.

Nedrevidering av prognosen för 2016–2017

Ny statistik har föranlett en upprevidering av arbetade timmar och en nedrevidering av timlönerna i år. Den svagt positiva nettoeffekten förklarar upprevideringen av prognosen för 2014, se tabell 2. Främsta förklaringen till nedrevideringen av år 2016 är att utvecklingen av såväl arbetade timmar som timlön är nedjusterad. Dessutom förutser vi nu mindre ökning av pensionsinkomsterna.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser
Procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017	2013–2017
SKL, aug	3,5	3,5	4,7	4,9	4,8	23,5
ESV, jun	3,7	2,8	4,3	4,8	4,7	21,9
SKL, apr	3,5	3,4	4,7	5,3	4,9	23,9
Regeringen, apr	3,6	3,5	4,3	5,2	5,2	23,7

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKL.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

För hela perioden till och med 2017 visar SKL:s prognos en något mindre ökning än regeringens. Enskilda år är det dock betydande skillnader mellan prognoserna. SKL förutser något större ökning av sysselsättning och timlön än regeringen 2015, men också större utbetalning av arbetsmarknadsstöd och lägre grundavdrag. Skillnaden 2016 förklaras främst av att SKL räknar med större ökning av grundavdragen, medan differensen 2017 beror på att regeringens prognos visar större ökning av pensionsinkomster.

SKL:s prognos visar en mer positiv utveckling 2014–2015 än den Ekonomistyrningsverket (ESV) presenterade i juni. Främsta förklaringarna är att ESV:s prognos utgår från betydligt lägre lönehöjningar 2014 än SKL:s samt att SKL förutser större ökning av pensioner och arbetsmarknadsstöd 2015.

Slutavräkning 2013–2014

Slutavräkning 2013

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2012 och 2013 till 4,1 procent för båda åren i Budgetpropositionen för år 2013. Slutligt utfall för 2012 blev 4,0 och vår prognos i december 2013 visade på en ökning av skatteunderlaget med 3,6 procent för 2013. Med den bedömningen av uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2013 till –117 kronor per invånare den 1.11.2012.

SKL:s prognos enligt detta EkonomiNytt visar en ökning av skatteunderlaget med 3,5 procent för 2013. Med denna lägre uppräkningsprognos uppgår prognosen för avräkning 2013 till –138 kronor, vilket medför en korrigerings på –21 kronor per invånare 1.11.2012 jämfört med bokslut 2013. Jämfört med vår prognos i april (EkonomiNytt 08/2014) är det dock ingen förändring.

Slutavräkning 2014

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2013 och 2014 uppgår till 3,9 procent respektive 2,7 procent, enligt Budgetpropositionen för år 2014. Förbundets prognos innebär högre uppräkningsfaktor än med regeringens faktorer. Detta gör att vår prognos på slutavräkningen 2014 blir 95 kr per invånare den 1.11.2013. Jämfört med vår prognos i april (EkonomiNytt 08/2014) är det en förbättring med 21 kronor per invånare.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får från och med år 2013 medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår prognos beräknas detta vara fallet 2013. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.²

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Snitt 10 år	3,8	3,8	3,9	4,0	4,0	4,1
Årlig	4,0	3,7	3,9	4,7	4,9	4,8
Differens	0,2	–0,1	0,0	0,8	0,9	0,7

Preliminärt taxeringsutfall augusti

Som nämndes i avsnittet för skatteunderlagsprognosen har skatteverket sammanställt ett första preliminära utfall över beskattningsbar förvärvsinkomst fört inkomståret 2013 (taxeringsår 2014). Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats:

<http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/myndigheter/taxeringsutfallet/1addanertaxeringsutfallet.4.5098f9104ec1b57328000205.html>

² Se RUR i praktiken, SKL 2013, www.skl.se. Klicka på Ämnen, Ekonomi, God ekonomisk hushållning.

Befolkningsutfall per den 30 juni 2014

I våra beräkningar tar vi hänsyn till det befolkningsutfall per 30 juni 2014 som SCB presenterade den 13 augusti. Utfallet finns att hämta på nedanstående webbsida:

<http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Kvartals--och-halvarsstatistik---Kommun-lan-och-riket/244147/>

Löne- och prisförändring för landsting

Dessa beräkningar bygger på den bild av samhällsekonomin som presenteras ovan. Vi räknar med samma löneutveckling i landstingen som för hela arbetsmarknaden. Revideringarna är obetydliga sedan vår förra prognos (EkonomiNytt 08/2014).

Vi räknar med fallande läkemedelspriser under hela perioden. Notera att vi här endast räknar med rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika. Här ingår alltså effekterna av statens överenskommelse med Läkemedelsindustriföreningen (LIF), patentutgångar etc. Den eventuella merkostnaden för nya läkemedel ingår inte i våra prismätningar. Att nya läkemedel ofta kostar mer antas spegla en förbättrad kvalitet och betraktas alltså inte som en prisförändring.

Prisökningarna tar fart i takt med återhämtningen i samhällsekonomin.

Tabell 4. Prognos för LPIK
Årlig procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017
LPIK inkl. läkemedel	1,6	2,0	2,5	2,7
– Timlön	2,6	2,9	3,2	3,5
– Socialavgifter	2,6	3,3	4,1	3,5
– Läkemedel	–2,1	–2,1	–1,0	–0,8
– Förbrukning	0,9	1,7	1,8	2,3
LPIK exkl. läkemedel	2,1	2,6	3,0	3,2

Notera att vi här publicerar både prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting (LPIK) som används i SKL:s egna beräkningar och analyser och LPI. Det är endast sättet att beräkna löneförändringarna som skiljer de båda prisindexen åt. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

Tabell 5. Prognos för Landstingsprisindex, LPI
Årlig procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017
Landstingsprisindex inkl. läkemedel	1,7	2,2	2,6	2,8
– Timlön	2,8	3,1	3,4	3,7
– Socialavgifter	2,8	3,6	4,4	3,7
Landstingsprisindex exkl. läkemedel	2,3	2,8	3,2	3,3

Statsbidrag för en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess

Den rörliga delen av bidraget för år 2013

Den rörliga delen av bidraget för år 2014 uppgår till 308 miljoner kronor och är uppdelat i två delar. För att ett landsting ska få del av bidraget ska minst ett av två delmål uppnås. 154 miljoner är avsatt för de landsting som når **Mål 1**: att den procentuella ökningen i länet av antalet sjukpenningdagar i sjukfall upp till 2,5 år är mindre år 2014 än den var i länet år 2013. Ytterligare 154 miljoner är avsatt för de landsting som når **Mål 2**: att den procentuella ökningen i länet av antalet sjukpenningdagar i sjukfall upp till 2,5 år är mindre år 2014 än den var i riket år 2013. De landsting som uppnår målen får en andel av respektive delbelopp som motsvarar deras andel av befolkningen den 1 november 2013.

Tabell 6. Förändring av antalet sjukpenningdagar jämfört med föregående år i sjukfall upp till 2,5 år och rörlig del av statsbidraget för år 2014

Landsting	Förändring, procent			Statsbidrag, miljoner kr		
	2013	2014	Skillnad	Mål 1	Mål 2	Totalt
Stockholm	9,7	10,3	0,5	0,0	0,0	0,0
Uppsala	5,5	10,6	5,1	0,0	0,0	0,0
Sörmanland	17,0	13,8	-3,1	4,4	0,0	4,4
Östergötland	7,2	9,9	2,7	0,0	7,0	7,0
Jönköping	10,8	9,7	-1,1	5,4	5,4	10,9
Kronoberg	7,7	7,8	0,1	0,0	3,0	3,0
Kalmar	8,8	9,2	0,5	0,0	3,7	3,7
Gotland	12,6	3,0	-9,6	0,9	0,9	1,8
Blekinge	6,2	8,4	2,2	0,0	2,4	2,4
Skåne	10,7	13,2	2,4	0,0	0,0	0,0
Halland	9,7	14,7	5,0	0,0	0,0	0,0
Västra Götaland	11,9	15,3	3,4	0,0	0,0	0,0
Värmland	14,7	20,7	6,0	0,0	0,0	0,0
Örebro	4,8	12,2	7,4	0,0	0,0	0,0
Västmanland	7,5	11,2	3,8	0,0	0,0	0,0
Dalarna	10,2	16,3	6,1	0,0	0,0	0,0
Gävleborg	13,4	9,5	-3,9	4,4	4,4	8,9
Västernorrland	4,6	16,1	11,5	0,0	0,0	0,0
Jämtland	6,8	6,9	0,0	0,0	2,0	2,0
Västerbotten	10,5	13,3	2,8	0,0	0,0	0,0
Norrbottn	8,8	15,7	6,9	0,0	0,0	0,0
Riket	9,9	12,5	2,5	15,2	29,0	44,2

Källa: Försäkringskassan och egna beräkningar.

Vi har statistik för antalet sjukpenningdagar till och med juni 2014. I tabell 6 kan man se hur antalet sjukpenningdagar förändrades helåret 2013 jämfört med 2012 och hur stor förändringen var under första halvåret i år jämfört med samma period 2013. Där framgår också hur stort statsbidrag varje landsting får om ökningstakten första halvåret består året ut. Fyra landsting uppnår då mål 1 medan åtta landsting uppnår mål 2. Totalt skulle en sådan utveckling innebära att nio landsting får dela på 44,2 miljoner kronor.

I övrigt gäller följande förutsättningar

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag Lt 2014–2018” på vår webbplats via nedanstående länk:

www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx

Genom att i Excelfilen skriva in den egna läns-koden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sitt landsting.

I prognosunderlaget redovisas beräkningar per landsting av skatter och statsbidrag för åren 2014–2018. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via rubriken Ämnen, Ekonomi, Budget och planering, Statsbidrag, eller via nedanstående länk:

http://www.skl.se/vi_arbetar_med/ekonomi/budget_och_planering/specificering_vissa_statsbidrag

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Landsting som använder den nya modellen Skatter & bidrag, kan ladda ner filen för förenklad uppdatering:

- Uppdateringsfil-Lt-11-14.xls

från vår webbplats via rubriken Ämnen, Ekonomi, Budget och planering, Skatter och bidrag Lt. Följ sedan instruktionerna i filen, eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta EkonomiNytt.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (EkonomiNytt 08/2014) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt taxeringsutfall augusti
- Utfall befolkningsstatistik per den 30 juni 2014

Beräkningarna bygger i övrigt på 2014 års skattesatser samt att befolkningen i varje landsting utvecklas i takt med riksprognosen men med hänsyn till historisk trend.

Tidpunkter under 2014

Fler tidpunkter än i tabellen på nästa sida finns på vår webbplats via rubriken Ämnen, Ekonomi, Ekonomikalendern.

Datum	Aktivitet
20–21 aug	Kommek i Malmö
sep	Ripskommittésammanträde – Årligt övervakningsmöte ang diskonteringsräntan i pensionsskulden
4 sep	Skatteverket presenterar preliminärt taxeringsutfall
1 okt	SCB presenterar utfall utjämnningssystemen
2 okt	Vi presenterar ny skatteunderlagsprognos och MakroNytt 3/2014
senast 14 okt	Regeringen presenterar Budgetpropositionen [inget maktskifte]
senast 15 nov	Regeringen presenterar Budgetpropositionen [maktskifte]
24 nov	Skatteverket presenterar slutligt taxeringsutfall
nov	Bokslutsdagar i Malmö, Stockholm, Göteborg och Umeå
dec	Vi publicerar definitiva uppgifter om PO-pålägg för år 2015
15 dec	Prisindex OPI och VPI presenteras
prel 18 dec	Vi presenterar <i>Ekonomirapporten. December 2014</i>
dec	Vi presenterar internräntan för 2016
dec	Vi publicerar cirkulär och EkonomiNytt om redovisningsfrågor

Gör som 300 andra landstingsekonomer: Prenumerera gärna på nyheter från www.skl.se, området Ekonomi och statistik. Under vårt område Ekonomi (under Ämnen) finns de senaste uppdaterade EkonomiNytten tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan EkonomiNytten.

Frågor om detta EkonomiNytt kan ställas till Måns Norberg (modellen Skatter & bidrag) 08-452 77 99, Bo Legerius (skatteunderlaget och statsbidrag för minskad sjukfrånvaro) 08-452 77 34, Per-Lennart Börjesson (makroekonomi) 08-452 77 55 och Jonas Eriksson (landstingsprisindex) 08-452 77 79. Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Måns Norberg

Bilagor

”Prognosunderlag-Lt-2014-2018-11-14.xls”, finns på vår webbplats via följande länk: www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx